

JAARVERSLAG 2019 EN JAARPLAN 2020

Stichting Holland Bolga Support

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1 Wie wij zijn

1.1 samenstelling bestuur

1.2 ANBI

1.3 doelstelling

Hoofdstuk 2 Activiteiten en resultaten

2.1 meubelwedstrijd

2.2 reis naar Bolgatanga 30 mei -13 juni

- * prijs uitreiking meubelwedstrijd

- * workshops

- * lessen bezocht en gastles gegeven

- * contacten met de overheid

2.3 nieuwe plannen en benodigde kosten

2.4 nieuwe ontwikkelingen in de opleiding

2.5 fondsenwerving

2.6 publiciteit

2.7 jaarplan 2020

Hoofdstuk 3 Financieën

3.1 Rekening 2019 en Begroting 2020

3.2 Toelichting op rekening en begroting 2019/2020

3.3 Balans

Voorwoord

Het hoogtepunt van 2019 was wel de competitie/wedstrijd, die onze stichting Holland Bolga Support heeft uitgeroepen eind 2018/begin 2019, tussen alle bazen van meubelmakerijen die verbonden zijn met Lifestyle Artisans.

Achttien deelnemers hadden zich aangemeld om een eigen ontwerp van een tafel te maken – die tafels zullen voor de school gebruikt worden. (zie verder reisverslag 2019). Hieruit ontstond een sterk onderling verband en vond veel kennisoverdracht plaats tussen de meubelmakers.

Dat zijn de dingen waar we als stichting naar streven: dat de meubelmakers samen een sterke groep worden en elkaar stimuleren om zich te ontwikkelen en vernieuwen

alsmede de jongeren enthousiast te maken om het vak te leren.

We hebben samen met het bestuur van Lifestyle Artisans een inleidend gesprek gehad met de minister, die gaat over de regio Noord Oost Ghana. We hebben ons daarmee bekend gemaakt en streven naar een nauwere samenwerking met de overheid.

De school is met de derde jaargang begonnen en dit jaar (2020) zullen de eerste eindexamens (staatsexamens) worden afgelegd. Niet alleen door de meubelmakers maar ook de naaisters en wevers, die verbonden zijn met Lifestyle Artisans

doen hieraan mee.

Nu alle drie jaargangen zijn ingezet op de school en alles redelijk verloopt, willen we de komende jaren meer projectmatig gaan werken. Projecten die we willen gaan ontwikkelen zijn: de inhoud van het onderwijs, het opzetten van een productielijn, fondsenwerving, het opzetten van een bamboe plantage, het verzorgen van meer materiaal voor het onderwijs, het op den duur uitbreiden van de huisvesting van de school.

Door projecten te definiëren worden de donateurs van de stichting in staat gesteld hun schenking niet voor de stichting maar per project toe te wijzen.

Over dit alles en nog meer kunt u in dit jaarverslag lezen.

Dankzij de hulp van al onze donateurs en de vrijwilligers van onze stichting hebben we deze resultaten kunnen bereiken en we hopen dit samen met u verder te kunnen uitbouwen.

Wij zijn de donateurs die dit jaar ons hebben gesteund zeer dankbaar.

Namens het bestuur, Marijke Smit (voorzitter)

1. Wie zijn wij

Algemene gegevens

- statutaire naam : Holland Bolga Support
- rechtsvorm: stichting met ANBI status
- datum oprichting: 8 mei 2017
- kvknr : 68730209
- bankrekeningnr: NL50ABNA0247329193

1.1 Bestuursamenstelling

Penningmeester Harry Puts heeft aan het einde van 2019 zijn taken overgedragen aan zijn opvolger Marianne Dijkman – zij wordt penningmeester vanaf 1 januari 2020. Het bestuur bedankt Harry voor zijn inspirerende inzet

Het bestuur per 1-1-20:

Voorzitter: Marijke Smit
Secretaris: Willem Heuperman
Penningmeester: Marianne Dijkman
bestuurslid: Dirk van Dissel

Het bestuur is onbezoldigd en onafhankelijk. Voor specialistische kennis wordt een beroep gedaan op vrijwilligers.

Medewerker: Stefan Bos (Inventar.nl) die het onderhoud van de website doet.

Referenties:

Henk Kip, coördinator/technisch adviseur voor Houtdatwerkt, de uitvoerorganisatie van Stichting Sociaal en Werkgelegenheidsfonds timmerindustrie SSWT
Mevr.Fiona Dove, directeur van Trans National Institute TNI te Amsterdam

Het bestuur vergadert 4/ 5 maal per jaar. Los daarvan is er in verband met hun verantwoordelijkheden regelmatig contact tussen bestuursleden onderling en met de groep Lifestyle Artisans in Ghana.

1.2 ANBI

Stichting Holland Bolga Support is sinds haar oprichting aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Hierdoor zijn giften en donaties aftrekbaar van de belasting.

1.3 Doelstelling Stichting Bolgatanga Support:

De stichting heeft tot doel te voorzien in een raamwerk voor samenwerking in de implementatie van een opleidingsinstituut voor lokale timmerlieden, meubelmakers en andere ambachtslieden in het noorden van Ghana. Het project zal door het aanbieden van een vakopleiding en het ter beschikking stellen van gereedschap het kwaliteitsniveau van de producten van de timmerlieden en meubelmakers verhogen. Door tijdens het onderwijs ook bedrijfskunde op het curriculum te zetten wordt hun economische zelfstandigheid vergroot.

Een vermindering van de migratie naar andere steden zal kunnen worden gerealiseerd en het economische en sociale toekomst perspectief van Afrikaanse jongeren zal verbeteren.

In het armste deel van Ghana, de Upper East Region, met als hoofdstad Bolgatanga, bevinden zich geen goede opleidingen voor o.a. timmerlieden en meubelmakers.

De meeste meubelmakers weten niet hoe zij zichzelf zouden kunnen ontwikkelen in hun werk. De kwaliteit van de producten blijft daardoor onder de maat, mede door slecht gereedschap, en alle producten lijken op elkaar.

Sommige van hen gaan voor hoge kosten buiten de regio een opleiding zoeken met als gevolg dat ze niet meer terugkeren.

De particuliere kopers en inkopers van gemeentelijke instellingen en zakelijke organisaties gaan hun heil buiten de regio zoeken. Daar zijn de meubels weliswaar duurder, maar vaak beter van kwaliteit.

Zo zal de lokale economie nooit aantrekken en blijft iedereen in een cirkel ronddraaien. Deze negatieve spiraal heeft tot gevolg dat de werkeloze jongeren hun heil ergens anders blijven zoeken, met vaak desastreuze gevolgen.

Hoofdstuk 2 Activiteiten en resultaten

2.1 Meubelwedstrijd

In februari 2019 heeft ons bestuur een meubelwedstrijd uitgeroepen onder de meubelmakers van Lifestyle Artisans. Het doel van de wedstrijd is: elkaar stimuleren en vernieuwen in ontwerpen en vakkennis, ontwikkelen van kwaliteit. Het ontstaan van een sterke onderlinge verband tussen de meubelmakers onderling, publiciteit en naamsbekendheid in de regio.

Achttien meubelbedrijfjes, die aangesloten zijn bij de groep Lifestyle Artisans, hebben zich aangemeld om deel te nemen aan de wedstrijd.

De opdracht was:

- maak een tafel van 70cm x 50cm, 72cm hoog. De tafels worden eigendom van Lifestyle en zijn bestemd voor het leslokaal (daar zijn ze hard nodig).
  - de tafels moeten gemaakt worden in samenwerking door meubelmaker en leerling(en).
  - er mogen per tafel niet meer dan zes spijkers gebruikt worden.
  - hergebruik van materialen wordt extra beloond.
  - uiterlijke inleverdatum 15 april 2019.
  - alle tafels worden anoniem ingeleverd.
- Iedere inschrijver kreeg van ons €20,- voor de materiaalkosten.

De jury bestaat uit 3 juryleden uit Bolgatanga: een lid van het Lifestylebestuur, een eigenares van een naaiatelier en een leraar van het trainingscentrum.

Daarnaast zijn er tevens 2 juryleden uit ons bestuur in Amsterdam. Wij (de Nederlandse jury) kregen foto's en video's opgestuurd aan de hand waarvan we ons oordeel moesten vellen. Dat maakte het beoordelen lastig, maar in samenspraak met de Ghanese jury kwamen we er goed uit. Er werd gekeken naar: vakmanschap, originaliteit, functionaliteit, design, afwerking, maatvoering en teamspirit. Dat laatste aspect is door de plaatselijke jury aan de hand van interviews beoordeeld.

Naast de hoofdprijs (€ 150,- aan gereedschap) zijn er nog vijf eervolle vermeldingen uitgereikt.

De winnaar van de hoofdprijs heeft laten weten waar hij het meeste behoefte aan had en zo is er voor hem met het geldbedrag een schuur/polijstmachine en een freesmachine gekocht. Alle deelnemers kregen als beloning een standaardpakket bestaande uit een hamer, een rolmaat en een schaaf. De eervolle vermeldingen kregen daar nog een diamantslijpsteen bij.

1^e prijs Kofi Maxwell

Wij hebben uit Nederland een wisselbeker meegenomen en certificaten gemaakt voor alle deelnemers.

Het resultaat was dat:

- * de prijswinnaar meerdere aanvragen en grotere bekendheid kreeg voor zijn ontworpen tafel .
- * de kwaliteit van de meubels verbeterde (mede door het bespreken van de tafels met alle deelnemers samen)
- * de groep Lifestyle Artisans naamsbekendheid/publiciteit kreeg in de regio Noord Ghana.
- * een sterkere band tussen de ambachtlieden onderling ontstond.
- * een grotere productie in het algemeen volgde.

2.2 Reis naar Bolgatanga 30 mei- 13 juni

* Prijsuitreiking meubelwedstrijd

We waren aanwezig bij de prijsuitreiking, waar alle prachtige, inventieve, creatieve ontwerpen bij elkaar stonden en de winnaar bekend werd gemaakt. Interviews werden afgelegd met de projectleider, de winnaar, de secretaris van ons bestuur en enkele meubelmakers, die door de plaatselijke en regionale radio de hele week werden uitgezonden.

Deze kunt u beluisteren via de website.

*Workshops met de meubelmakers en leerlingen van de school

Bijeenkomsten werden georganiseerd om de ontwerpen van de wedstrijd met elkaar te bespreken en te bekritisieren.

Het enthousiasme was groot, er werd kritisch gekeken en iedereen stimuleerden elkaar om tot een beter ontwerp te komen.

*Bezoek theorie lessen op de school van Artisans Lifestyle

De les die bezocht werd ging theoretisch over hoe een ontwerp tot stand komt. De les werd vol enthousiasme gegeven en de leerlingen waren zeer aandachtig.

De manier van les geven (niet alleen hier, maar op vele scholen die wij bezocht hebben) is aanzienlijk verschillend van de manier die we hier in Nederland gewend

zijn: Initiatieven vanuit de leerlingen worden niet gestimuleerd. De theorielessen zijn meer een hoor college.

Enkele vragen worden wel gesteld aan de leerlingen, maar merendeels moeten de leerlingen herhalen van wat er gezegd wordt.

* Gastles gegeven

Marijke kon mooi inspelen op de theorieles design.

Zij liet de leerlingen maquettes maken van verschillende bestaande ontwerpen.

Elke leerling kon een ontwerp kiezen dat hij mooi vond. Van het ontwerp dat zij uitkozen maakten zij een maquette. De bedoeling was om daarna klassikaal van elk ontwerp uit te zoeken hoe het ontwerp constructief in elkaar zit. Helaas was er te weinig tijd om de les geheel af te ronden. Gelukkig kon de leraar die les oppakken om verder de constructie- mogelijkheden te bespreken.

* Contacten met de overheid

Het is ons gelukt, op voordracht van Erik Amoh (lid van het Lifestyle bestuur & journalist), om contact te leggen met Pauline Patience Atagaya, minister (hoofd) van de regio noordoost Ghana.

Het was een memorabele en indrukwekkende ontmoeting. We werden verwelkomd op haar werkplek waar de pers en assistenten van de minister bij aanwezig waren.

Erik Amoh hield eerst een inleidend praatje over de groep Lifestyle Artisans. Daarna hebben we gesproken over wie wij zijn, wat we daar deden en wat we willen bereiken met de groep jongeren aldaar. Ook onderstreepte we dat wij naar mogelijkheden zoeken om steun te krijgen vanuit de overheid. Zijzelf vertelde dat

zij, voor haar ministerschap, veel gewerkt heeft voor vrouwen en kinderen in nood.

Zij wist nog niet van ons bestaan maar was verheugd van ons te horen. Zij kon natuurlijk op dat moment nog niets beloven qua steun, maar "de deur staat altijd voor ons open". Ze heeft gezegd op zoek te gaan naar fondsen in Accra om jongeren te ondersteunen zodat zij niet de oversteek naar Europa willen maken. Ook is zij erg gecharmeerd van de mogelijkheid van integratie van vrouwen in het meubelvak, en mannen bij de naaiateliers.

Het was een ontspannen, informeel kennismakingsgesprek.

2.3 Nieuwe plannen en benodigde kosten

Om voor het trainingscentrum geld te genereren heeft Hito een plan ontwikkeld om met de meubelmakers een productie op te zetten van vijf standaardmeubels (tafel, stoel, bed, kast, speelgoed). Voor de basisvoorraad is een investering van € 3500,- nodig voor de materialen. Bij verkoop komt dat bedrag terug en dat kan dan benut worden voor nieuwe voorraad. Het arbeidbestanddeel van de verkoopprijs gaat voor de helft naar de maker en voor de helft naar het trainingscentrum (Lifestyle Artisans). De bedoeling is om d.m.v. deze inkomsten het trainingscentrum te laten groeien naar een toekomst waarin zij niet meer geheel afhankelijk zijn van de Nederlandse bijdrage. Daarvoor wordt een projectplan gemaakt. Voor de uitbreiding van de praktijkruimte moeten twee werkbanken aangeschaft worden om alle leerlingen te kunnen laten werken. De werkbanken zijn begroot op € 275,-
Reeds hebben wij via particulieren en de stichting Leo Bijl donaties ontvangen om dit plan uit te voeren.

De werkbanken staan inmiddels.

er

2.4 De nieuwe ontwikkelingen in de opleiding na juni 2019:

In september is er een nieuw eerste jaar meubel maken begonnen met 12 leerlingen. Nu zijn de drie jaargangen volop in werking.
Het tweede jaar begon met 20 leerlingen, waarvan er inmiddels zes zijn gestopt.
Het derde jaar heeft 15 leerlingen, acht leerlingen gaan deelnemen aan het examen. De rest, zeven leerlingen zijn te onregelmatig aanwezig geweest en worden niet geschikt geacht om hun examen te kunnen afleggen.
Daarnaast zullen ook negen leerling-kleermakers en vijf leerling-wevers deelnemen aan het examen. Zij hebben via de Lifestyle opleiding ook lessen bedrijfsvoering gevolgd.

In maart worden de eerste officiële staats examens afgelegd.(totaal 22 leerlingen)

De examens bestaan uit twee verschillende nivo's, nl:

Proficiency, een mondeling examen, voor leerlingen die niet kunnen schrijven en lezen, plus praktijk

Foundation, een schriftelijk examen plus praktijk.

Het examen Foundation heeft een hoger niveau.

Zeven leerlingen betalen de helft van de kosten van het examengeld.

Voor de anderen is het niet haalbaar om de kosten, noch een deel daarvan te betalen. Zij waren werkeloze jongeren die zichzelf hebben aangemeld bij de school of bij een werkplaats die aangesloten is aan de school, en zitten in leefsituatie waar geen geld aan onderwijs besteed kan worden.

Hito Bernard Atanga, directeur/organisator, heeft alle leerlingen die aan het examen in 2020 meedoen benaderd om zo goed mogelijk te checken of ze wel of geen bijdrage kunnen leveren. De resterende examenkosten worden door HBS voldaan, zodat iedereen de mogelijkheid krijgt om aan het examen deel te nemen. Onze Stichting geeft zodoende dit jaar een bijdrage van 450 euro voor de examengelden 2020.

De kleermakers en de wevers, die examen hebben gedaan, sluiten zich na hun examen aan bij de groep Lifestyle Artisans, zodat er een bredere samenwerking verband ontstaat tussen de verschillende ambachten. Zij krijgen dan van Lifestyle Artisans een certificaat, waardoor kwaliteit gewaarborgd is.

Lifestyle Artisans krijgt zo meer invloed en aanzien in de gemeenschap van Bolgatanga.

Sinds november 2019 zijn er twee nieuwe leraren bij gekomen, die voornamelijk de praktijklessen geven.

2.5 Publiciteit

*Flyers van HBS zijn gedrukt om te verspreiden bij bijeenkomsten tijdens Ghana dagen, en om ter informatie te verspreiden onder bedrijven en particulieren.

*De website wordt eind 2019 / begin 2020 weer aangepast

2.6 Fondsenwerving

Voor de fondsenwerving hebben we ons enerzijds gericht op particuliere donateurs en anderzijds op maatschappelijke organisaties en particuliere stichtingen.

Het totaal van de inkomsten bleef flink achter bij wat we in de begroting beoogden te verkrijgen.

Gelukkig hadden we in 2018 een behoorlijke reserve opgebouwd, waardoor we toch de bestaande praktijk hebben kunnen continueren en veel van onze plannen voor 2019 hebben kunnen realiseren.

2.7 Toekomst en activiteiten 2020

* Bij het uitschrijven van de wedstrijd voor 2020 wordt er ook een wedstrijd uitgeschreven voor de leerlingen van de opleiding.

* In 2020 heeft het ontwikkelen van kwaliteitsverbetering in het onderwijs een hoge prioriteit. Ook het betrekken van de overheid bij de ontwikkeling van Lifestyle – zowel m.b.t. de werkplaatsen als m.b.t. de opleiding – moet gaan leiden tot kwaliteitsverbetering op alle vlakken.

* Het productie proces voor de meubelmakers willen we op gang brengen.

Daarmee moet dan een eerste stap worden gezet naar grotere onafhankelijkheid van financiering vanuit Nederland. *Onderzoek doen voor mogelijkheden een bamboe plantage op te zetten, hetgeen in de toekomst voor goedkoop en duurzaam materiaal kan zorgen.

*Meer aandacht besteden aan fondsenwerving.

3. Financieën

3.1 Rekening 2019 en Begroting 2020

	begroting 2020	begroting 2019	inkomsten 2019
giften en donaties (netto)	30750	32300	5921 803
totaal inkomsten	30750	32300	5118
Kosten stichting	900	500	763
gereedschappen	600	1000	380
leermiddelen	250	500	244
organisatie Lifestyle	1500	1500	1200
educatie	8000	14000	6975
bezoek instructeurs	4000	4000	1931
reservering huur schoolgebouw		10000	
Project 1: meubelwedstrijd 2020	2000	800	1298
Project 2: meubelvoorraad voor verkoop door lifestyle	3500		
Project 3: bamboe	4000		
Project 4: onderwijsontwikkeling en gastlessen	6000		
totaal lasten	30750	32300	12791
saldo inkomsten en bestedingen	0	0	-7673

3.2 toelichting op rekening en begroting 2019/2020

inkomsten: de inkomsten zijn in 2019 ver achter gebleven bij waar we op gehoopt hadden. Via fondsen kregen we 3775 euro binnen (netto 2972) , en via de netwerken (familie, vrienden en relaties) van de bestuursleden hebben we het bedrag van 2.146 euro binnen weten te halen.

Dat we dit jaar hebben kunnen doordraaien met deze lage inkomsten is te danken geweest aan het saldo dat we nog van de voorgaande jaren achter de hand hadden, en aan het feit dat twee bestuursleden elk een lening van duizend euro aan de Stichting uit hadden staan, die ze omgezet hebben in een gift.

Bestedingen / lasten:

- de post kosten stichting is bij de uitgaven 2019 iets hoger geworden dan verwacht. In deze post zijn opgenomen 1. de bankkosten (zowel de maandelijks weerkerende, als de kosten voor internationaal overboeken) en 2. de abonnementen (onderhoudsabonnement website en hosting abonnement website). Voor 2020 is hetzelfde begroot, maar is rekening gehouden met een mogelijke stijging van bankkosten en abonnementen.

- voor de post gereedschappen was in 2019 1000 euro begroot. Daar is slechts een deel van besteed. Het betreft kleine gereedschappen die in de bagage zijn meegenomen bij bezoeken van instructeurs. Volgens hetzelfde principe zal in 2020 ook de aanpak voor wat betreft gereedschappen verlopen, alhoewel het er naar uitziet dat de vliegtuigmaatschappijen beperkingen opleggen aan het aantal kilo bagage dat mag worden meegenomen.
- De leermiddelen die op de lasten 2019 vallen betreffen: 1. De aankoop van een zwart-wit laserprinter. De printer is in Bolgatanga aangeschaft vanwege transport en ook garantiebepalingen. De printer wordt zowel voor de administratie als voor de lessen gebruikt. 2. enkele doe-het-zelf materialen zijn aangeschaft om de les van Marijke (het maken van maquettes van stoelen) te realiseren. Voor 2020 is de post leermiddelen nog niet ingevuld en hebben we een overeenkomstig bedrag opgenomen.
- de post organisatie Lifestyle bestaat uit maandelijks terugkerende kosten voor huur en energie van het leslokaal en kantoor. Tevens zijn in deze post pr-kosten opgenomen voor het werven van nieuwe leerlingen.
- de kosten van educatie en gastlessen zijn dit jaar lager uitgevallen dan begroot – vanwege de tegenvallende inkomsten hebben we alleen het standaard programma gedraaid. Voor 2020 zijn ook de uitgaven van een standaard programma, zonder gastlessen/workshops begroot. Dat de post in de begroting toch iets hoger is geworden heeft te maken met het feit dat rond begin 2020 twee docenten erbij zijn gekomen en nu drie jaargangen van de opleiding draaien.
- De post “bezoek instructeurs” is (vanwege de magere inkomsten) beperkt gebleven tot 1 bezoek van twee personen. Dat de kosten daarvan zo laag zijn gebleven is te danken aan enerzijds zuinigheid, en anderzijds de gehonoreerde claim aan de vliegtuigmaatschappij vanwege ernstige vertragingen. Voor 2020 rekenen we op eenzelfde uitgave (zonder claim).
- Voorlopig is afgezien van een ander dan wel een nieuw schoolgebouw. Ook de in de begroting van 2019 opgenomen reservering daarvoor hebben we niet kunnen doen. Door alle externe financiële omstandigheden nemen we in de begroting van 2020 geen post hiervoor op.

Dan hebben we voorts in de begroting 2020 nog vier posten staan; het betreft projecten. Die projecten zullen veelal over meer jaren uitgespreid worden, maar de bedragen die we begroot hebben denken we in 2020 te benutten, mits de fondsen daarvoor binnenkomen.

Project 1: Het project meubelwedstrijd is voor het eerst gedaan eind 2018/begin 2019. Dat het een groot succes was kunt u elders in dit jaarverslag lezen. Iedereen is er zo enthousiast over dat besloten is het voorlopig een jaarlijks evenement te maken. De wedstrijd 2020 is reeds gestart en heeft dit jaar een opdracht voor de meubelmakersbedrijven en een opdracht voor de leerlingen. Er is grote animo voor. De kosten zijn begroot op 2000 euro. Daarvan worden betaald: materiaalvergoeding voor de deelnemers, prijzengeld, organisatie, feestelijkheden rond de prijsuitreiking, pr en het maken van oorkondes e.d.

Project 2: het project “meubelvoorraad” wordt uitgebreid uiteengezet in punt 2.3 van dit jaarverslag. De Stichting Leo Bijl heeft bij haar bijdrage in 2019 reeds laten weten graag dit project te steunen. Een dezer dagen zal het project worden opgestart.

Project 3: het project “Bamboe voor Bolga” is voortgekomen uit het brainstormen met Prof. Millar van Millars Open University te Bolgatanga. Hout is in Noord Ghana relatief duur, en goed hout is nog duurder. Dit project beoogt de lokale timmerlieden en bouwers bekend te maken met de mogelijkheden van bamboe, en de juiste soort bamboe te gaan verbouwen, dichtbij de plek waar het verwerkt zal worden – in eigen beheer bij Lifestyle Artisans.

Project 4: het project “onderwijsvernieuwing” is nog in ontwikkeling. Dat er iets moet gaan gebeuren is duidelijk: te vaak komen leerlingen niet opdagen bij theorielessen – ofwel omdat ze het niet interessant genoeg vinden ofwel omdat ze het niet kunnen volgen. Er wordt binnen onze Stichting en Lifestyle te Bolgatanga nu gekeken naar mogelijkheden om de organisatie aan te passen om deze problemen aan te pakken. De uitersten zijn: a) ongeletterde beginnende studenten leren lezen, schrijven, Engels en tekenen, en b) de lessen gaan geven aan de meubelmakers waarbij de leerlingen hun praktijk doen, zodat zij de leerlingen beter kunnen leren en inspireren.

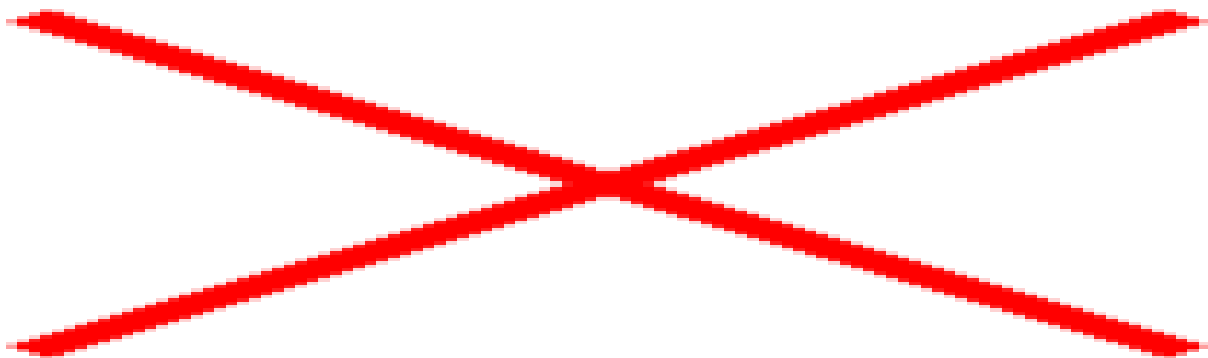
Voor de vier projecten zijn en worden separate projectplannen geschreven. Zodra die klaar zijn zullen ze op de website te lezen zijn.

Algemeen financieel:

Er zijn twee factoren die invloed op de begrote bedragen kunnen hebben, en waarbij de grootte van die invloed nog niet in te schatten is:

1. de in voorjaar 2021 uitgebroken corona-crisis, die eerst in Nederland de boel op z'n kop zette, en tijdens het schrijven van dit jaarverslag ook in midden Afrika aan het opkomen is. Hoe groot dat zal worden en hoeveel invloed dat zal hebben kan nog niet voorspeld worden. Dat bijvoorbeeld vliegtickets duurder worden zodra er weer gevlogen mag worden, is niet onwaarschijnlijk.
2. de koers van de Ghanese Cedi. De afgelopen jaren is die koers voor ons gunstig geweest, maar eind 2019 begon dat een beetje aan te trekken. Wat de corona uitbraak daar voor invloed op zal hebben? We moeten het afwachten, maar sterke koersschommelingen kunnen grote invloed hebben op de overboekingen die we naar Bolgatanga doen (met name dus de posten educatie en gastlessen, en de post kosten Lifestyle).

3.3. Balans

Dankwoord

Zonder donateurs hadden we dit project niet kunnen doen, we zijn alle donateurs daar zeer dankbaar voor.

Amsterdam, 18-4-2020

